

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada – Government

SHTOJCA 4

E PLANIT TË REAGIMIT KOMBËTAR

PROCEDURAT E PARAQITJES SË
KËRKESAVE PËR NDIHMË NGA MPB

Prishtinë, nëntor 2023

PROCEDURAT E PARAQITJES SË KËRKESAVE PËR NDIHMË NGA MPB

Kërkesat për asistencë të MPB-së mund të vijnë nga kryetarët e komunave të cilët kërkojnë ndihmë sipas ligji FNFT apo nga agjencitë qendrore për nevoja mbështetëse ndërqeveritare.

- **Mbështetja qendrore për komunat:** Sipas udhëzimeve të ligjit FNFT, AME e MPB-së i përpunon kërkesat e kryetarëve të komunave për shpallje të gjendjes emergjente. Kryetarët e komunave i dorëzojnë këto kërkesa tek AME/MPB duke pasqyruar gjerësinë e dëmeve dhe llojin e ndihmës së nevojshme qendrore. AME/MPB pastaj kërkesën e kryetarit së bashku me kursin e propozuar të veprimit (nëpërmjet ministrit të MPB-së) e përcjell në qeveri për procedim të mëtutjeshëm.

Paralelisht me shpalljen e gjendjes emergjente dhe emërimit zyrtar të një Zyrtari Kryesor Qendror (ZKQ), AME/MPB cakton llojet e ndihmave që duhet vënë në dispozicion dhe strukturat e zgjedhura për pranimin e tyre. Në ngjarjet me shtrirje të gjerë apo katastrofike procesi i shpalljes mund të përshpejtohet.

- **Mbështetja ndërqeveritare:** Për disa incidente për të cilat nuk është bërë shpallja e gjendjes emergjente dhe ku është duke reaguuar subjekti qendror nën autoritetin e tij, ai subjekt mund të kërkojë ndihmë shtesë nga ministritë dhe agjencitë tjera qendrore. Në rrethanat e tilla, ministria apo agjencia qendrore e goditur mund të kërkojë koordinimin e MPB-së për marrjen e ndihmës së tillë.

Agjencitë qendrore pjesëmarrëse në PRK do të kërkojnë dhe sigurojnë mbështetje ndërqeveritare duke zbatuar marrëveshjet pa pagesë ndërinstitucionale apo jashtë institucionale në pajtim me ligjet në fuqi. Agjencitë qendrore që sigurojnë ndihmë të ndërsjellë mund të kërkojnë shpëtim nga agjencia kërkuese për shpenzimet e pranueshme (Shtojca 3 Aneksi për Mbështetjen e Menaxhimit Financiar – Memorandumin e Mirëkuptimit: Ndihma e Ndërsjellë për Incidentet e Karakterit Kombëtar).

MPB do t'i përdor FME-të si mekanizëm për koordinimin e mbështetjes së kërkuar nga agjencitë tjera. Kur ndihma e tillë e MPB-së sigurohet, incidenti bëhet i karakterit kombëtar dhe MPB-ja koordinon resurset qendrore sipas autorizimeve të siguruara nga vendimi Nr. 1231. Në këto situata MPB cakton një Koordinator të Resurseve Qendrore (KRQ) për të zbatuar funksion të koordinimit të resurseve.

Kërkesat për ndihmë dërgohen tek sekretari përgjithshëm i MPB-së për përpunim dhe marrje në konsideratë apo aprovim nga ministri. Me aprovimin e kërkesës, ministri lëshon një urdhër operativ për QOMPB-në. QOMPB nëpërmjet QOAME koordinon aktivizimin e FME-së përkatëse. Në këtë kohë ministri i MPB-së, gjithashtu mund të zgjedh që ta aktivizoj edhe GNMI-në për të filluar monitorimin e situatës dhe bërjen e rekomandimeve të kurseve të nevojshme të veprimit.

Veprimet para-incidentit

“Veprime të ndërmarra për shmangien e një incidenti apo për të ndërhyrë me qëllim të ndaljes së tij. Parandalimi përfshinë veprimet e ndërmarra për mbrojtjen e jetës dhe të mirave materiale.”

Në nivelin qendror QOMPB ndihmon aktivitetet e shkëmbimit ndërinstitucional të informacioneve për të mundësuar vlerësimin, parandalimin apo zgjidhjen e incidenteve të mundshme. Bazuar në udhëzimet nga KSK, MPB koordinon me agjencitë përkatëse (sipas nevojës) gjatë situatave në zhvillim për të ndihmuar

resurset dhe autoritetet e agjencisë për të parandaluar një incident, sikurse edhe për të iniciuar masat e nevojshme përgatitore dhe lehtësuese për zvogëlimin e dobësive. Nëse është e nevojshme, GNMI mund të propozoj aktivizimin e elementeve plotësuese organizative të PRK-së për t'i siguruar resurset e nevojshme për të mundësuar aktivitete më të fuqishme të parandalimit apo gatishmërisë.

Veprimet parandaluese të lidhura me kërcënimet dhe incidentet e mundshme përfshijnë aktivitetet e zbatimit të ligjit dhe aktivitetet mbrojtëse. Përpjekjet fillestare të parandalimit përfshijnë (por nuk kufizohen me kaq) veprimet për:

- Grumbullimin, analizimin dhe përdorimin e informacioneve inteligjente dhe informacioneve tjera;
- Zhvillimin e hetimeve për përcaktimin e natyrës dhe burimit të plotë të kërcënimit;
- Zbatimin e kundërmasave siç janë vrojtimi dhe kundër-inteligenca;
- Zbatimin e operacioneve të sigurisë, përfshirë vlerësimin e dobësive, sigurinë e vendit dhe mbrojtjen e infrastrukturës;
- Zbatimin e operacioneve taktike për parandalimin, ndalimin, izolimin apo përçarjen e aktivitetit ilegal (për rastet e shkaktuara nga faktori njeri);
- Zbatimin e hetimeve të mbuluara, përfshirë një vlerësim të mundësive për incidentet e ardhshme të lidhura dhe
- Zbatimin e aktiviteteve për parandalimin e terroristëve, armëve të terroristëve dhe materialet shoqëruese nga hyrja dhe lëvizja brenda Kosovës.

Shumica e veprimeve fillestare në zonën e kërcënuar apo të rrezikuar ndërmerren nga reaguesit e parë dhe autoritetet e pushtetit lokal dhe përfshijnë përpjekjet për mbrojtjen e popullit dhe zvogëlimin e dëmeve ndaj të mirave materiale dhe mjedisit, si në vijim:

- **Siguria dhe shëndeti publik:** Përpjekjet fillestare të sigurisë përqendrohen në veprimet për zbulimin, parandalimin apo zvogëlimin e efekteve dëmtoese në shëndetin dhe sigurinë publike. Veprimet e tilla mund të përfshijnë analizimin e mjedisit, strukturën e digave, evakuimet, strehimin emergjent, monitorimin e cilësisë së ajrit, dekontaminimin, përcjelljen e shpërthimit të sëmundjeve ngjitëse, parashikimet emergjente, etj. Këto përpjekje mundën gjithashtu të përfshijnë edukimin për shëndetin publik, vrojtimin e shëndetit publik dhe testimin e procedurave dhe vaksinimet, masat parandaluese, izolimet dhe karantinën për kërcënimet biologjike të koordinuara nga MSH dhe zyrtarët regional dhe lokal të shëndetit publik. (Aneksi i FME 8).
- **Siguria dhe shëndeti i reaguesve:** Siguria dhe shëndeti i reaguesve është gjithashtu prioritet. Veprimet esenciale për kufizimin e rrezikut të tyre përfshijnë integrimin e plotë të mjeteve dhe ekspertizës së dislokuar të sigurisë dhe shëndetit, vlerësimin e rrezikut të bazuar në të dhëna aktuale dhe njohje të situatës e cila merr parasysh sigurinë e reaguesit dhe punëtorit të rimëkëmbjes.

Plani i sigurisë së operacioneve të reagimit është çelësi i zvogëlimit të rreziqeve me të cilat ballafaqohen reaguesit. Këto përpjekje përfshijnë identifikimin dhe kategorizimin e rrezikut të incidentit; zbatimin dhe monitorimin e zgjedhjes, përdorimit dhe dekontaminimit të pajisjeve për mbrojtje personale; zbulimin dhe analizimin e mostrave; analizimin e rrezikut për sigurinë dhe shëndetin e punëtorëve; monitorimin e sigurisë dhe shëndetit dhe zhvillimin e vazhdueshëm të vlerësimit të planit të sigurisë për veçorinë e vendit. (Aneksi për Siguri dhe Mbështetje Shëndetësore për Punëtorët).

- **Të mirat materiale dhe mjedisi:** Reaguesit gjithashtu mund të ndërmarrin veprime për zbutjen e incidentit për mbrojtjen e të mirave materiale publike dhe private dhe mjedisit. Veprimet e tilla

mund të përfshijnë mbushjen e thasëve me rërë në pritjen e ndonjë vërshimi, apo pyllëzimin e zonave të ndjeshme të mjedisit në reagim ndaj rrjedhjeve të mundshme të vajrave.

Veprimet gjatë incidentit

“Aktivitete të cilat adresojnë efektet e shpejta dhe të drejtpërdrejta të një incidenti. Këto aktivitete përfshijnë veprimet e menjëhershme për ruajtjen e jetës, të mirave materiale dhe mjedisit; plotësimin e nevojave themelore njerëzore dhe mirëmbajtjen e strukturën sociale, ekonomike dhe politike të komunitetit të goditur.”

Kur një incident ndodh, prioriteti nga parandalimi, gatishmëria dhe zvogëlimi i incidentit kalon në aktivitetet e reagimit të shpejtë dhe të menjëhershëm për ruajtjen e jetës, të mirave materiale, mjedisit dhe strukturës sociale, ekonomike dhe politike të komunitetit.

Për përforsimin e reagimit fillestar ndaj një incidenti disa agjenci qendrore mund të veprojnë në PKI si reagues të parë qendror dhe të marrin pjesë në strukturën e Komandës së Bashkuar. Kur QBF ngritet, Grupi koordinues i saj vendos prioritetet operative qendrore. QBF siguron resurse në mbështetje të KB dhe ekipet e menaxhimit të incidentit që zhvillojnë operacione në vendin e ngjarjes nëpërmjet QOE-ve regjionale dhe atyre lokale.

Varësisht nga shtrirja dhe madhësia e incidentit QOAME apo QOE 112 aktivizon FME-të përkatëse (sipas nevojës) për t'i mobilizuar mjetet dhe dislokimin e resurseve për mbështetjen e incidentit. QOAME apo QOE 112 ndihmon dislokimin dhe transportin e ERE-ve dhe ekipeve tjera dhe kapaciteteve të specializuara varësisht nga natyra e incidentit. Veprimet tjera reaguese përfshijnë vendosjen e QBF-së dhe mjedisve tjera fushore dhe sigurimi i një varg mbështetjesh për menaxhimin e incidentit, shëndetit publik dhe nevojave tjera të komunitetit.

Veprimet reaguese, gjithashtu përfshijnë veprimet e zbatimit menjëhershëm të ligjit, zjarrfikjes, ambulancave dhe shërbimeve emergjente mjekësore, luftimit emergjent të vërshimeve; evakuimet, informimin publik emergjent, veprimet e ndërmarra për zvogëlimin e dëmeve shtesë, kërkim-shpëtimin urban, vendosjen e mjedisve për përkujdes masiv, furnizimin me shërbime shëndetësore, të ushqimit, ujit të pijshëm dhe domosdoshmëritë tjera emergjente; pastrimin e rrënojave; rivendosjen emergjente të infrastrukturës kritike; kontrollin, frenimin dhe zhvendosjen e ndotësve mjedisor dhe mbrojtjen e shëndetit dhe sigurisë së reaguesve.

Gjatë reagimit ndaj ngjarjes terroriste, veprimet e zbatimit të ligjit për grumbullimin dhe ruajtjen e provave dhe kapjen e autorëve të krimit janë kritike. Këto veprime ndodhin paralelisht me operacionet e reagimit të domosdoshme për shpëtimin e jetës dhe mbrojtjen e të mirave materiale dhe koordinohen ngushtë me përpjekjen për zbatimin e ligjit për të ndihmuar grumbullimin e provave pa ndikuar në operacionet në zhvillim për shpëtimin e jetës.

Në kontekst të incidentit të vetëm, kur përfundojnë aktivitetet reaguese dhe misionet e shpëtimit të jetës, përkushtimi kalon nga operacionet e reagimit në ato të rimëkëmbjes dhe nëse është e mundshme në ato të zvogëlimin të rrezikut. Sektori i Planifikimit i QBF-së harton planin e demobilizimit për lirin e komponentëve përkatëse.

Veprimet pas incidentit

“Zhvillimi, koordinimi dhe zbatimi i planeve për riparimin e shërbimeve dhe vendngjarjes, si dhe rivendosja e operacioneve dhe shërbimeve qeveritare përmes programeve të ndihmës individuale, të sektorit privat, joqeveritare dhe publike.”

Rimëkëmbja përfshinë veprimet e nevojshme për t'i ndihmuar individët dhe komunitetet të kthehen në gjendje normale, kur është e mundur. QBF është pika qendrore koordinuese midis agjencive qendrore, regjionale, lokale dhe organizatave vullnetare për shpërndarjen e programeve të ndihmave.

Spektori Operativ i QBF-së ngërthen në vete Degën e Shërbimeve Humane, Degën e Mbështetjes së Infrastrukturës dhe Degën e Rimëkëmbjes së Komuniteteve. Degët e burimeve humane dhe të mbështetjes së infrastrukturës të Sektorit Operativ të QBF-së vlerësojnë nevojat rimëkëmbëse të komunave në prag të një incidenti dhe zhvillojnë afatet kohore përkatëse për shpërndarjen e programeve. Këto degë sigurojnë që agjencitë qendrore të cilat posedojnë ndihmën e nevojshme të rimëkëmbjes të njoftohen për një incident dhe shkëmbejnë informacionet përkatëse të aplikimit dhe të dëmeve, me të gjitha agjencitë e përfshira (sipas nevojës) duke siguruar që privatësia e individëve është e mbrojtur.

Degët e sipër përmendura koordinojnë midis tyre për identifikimin e programeve për ndihma të agjencive përkatëse për plotësimin e nevojave të aplikuesve, sinkronizimin e shpërndarjes së ndihmave dhe kur është e mundur, inkurajimin e integritit të masave për zvogëlimin e rreziqeve. Masat e zvogëlimit të rreziqeve përcaktohen në ujdi me planet e zhvilluara nga niveli lokal dhe të mandatuara nga niveli qendror. Analizat e rrezikshmërisë për zvogëlimin e rreziqeve; ndihma teknike për qeveritë lokale, qytetarët dhe bizneset dhe grandet e ndihmave janë të përfshira në kornizën e zvogëlimit të rreziqeve. Për më tepër, këto degë punojnë së bashku për përcjelljen e progresit të gjithmbarshëm të përpjekjeve të rimëkëmbjes, veçanërisht duke shënuar mungesat dhe fushat problematike të mundshme të programit.

Rimëkëmbja afatgjate e mjedisit mund të përfshijë pastrimin dhe restaurimin e objekteve publike, bizneseve dhe vendbanimeve, zhvendosjen e banorëve dhe parandalimin e dëmeve pasuese ndaj burimeve natyrore, mbrojtjen e hapësirave kulturore dhe arkeologjike dhe mbrojtjen e resurseve natyrore, kulturore dhe historike nga dëmtimi i qëllimshëm gjatë operacioneve tjera të rimëkëmbjes.

Dega e Rimëkëmbjes së Komunitetit punon me Degët e Burimeve Njerëzore dhe atë të Infrastrukturës dhe me zyrtarët rajonal dhe lokal për ta ndihmuar zhvillimin e strategjisë afatgjate të rimëkëmbjes për zonat e goditura.